

L'APUNT

Els artistes, contra Trump

Maria Palau

El món de la creació s'està mobilitzant com mai contra el nou president dels Estats Units, Donald Trump. Tot el que ell representa provoca repulsió entre la gent de sensibilitat cultural. Després del contundent discurs de l'actriu Meryl Streep en la gala dels Globus d'Or, més d'un centenar d'artistes i crítics d'art han fet públic un manifest en el qual imploren a les institucions

culturals del país (museus, galeries, sales de concerts...) que tanquin les seves portes el 20 de gener, el dia que Trump prendrà possessió del càrrec. Cindy Sherman, Richard Serra i Joan Jonas són alguns dels reputats creadors, d'entre els més influents del món, que s'han adherit a aquesta crida a la vaga per deixar clar que la cultura abomina les polítiques excloents.

L'actriu portuguesa Maria de Medeiros, ahir, amb el Raval reflectit a la seu de la Filmoteca de Catalunya ■ QUIM PUIG

Raül Garrigasait debuta en la ficció amb una novel·la, 'Els estranys', sobre l'ensorrament de les ideologies

El combat etern

Valèria Gaillard
BARCELONA

Què passa quan un jove prussià, que toca Beethoven de meravella i enarborava els valors de l'Aufklärung, es presenta a Catalunya per lluitar per la legitimitat i tradició, per l'Ordre, al costat dels carlins, a principis del segle XIX, i se'ls troba cridant "Visca la Santa Inquisició!"? Ras i curt, es produeix un xoc, una col·lisió entre els ideals i la realitat pura i dura. Doncs bé, això és el que trobem a *Els estranys*, la primera novel·la del traductor Raül Garrigasait. "M'interessa la literatura que pot mostrar el moment en què s'ensorren les ideologies, i volia retratar aquest procés mitjançant l'esclat d'escenes tragicòmiques", explica l'escriptor.

Els estranys, publicat per Edicions de 1984, és un artefacte de ficció basat sobre dues històries, una de principal, ambientada durant la guerra carlina de 1837 i protagonitzada per un jove prussià que travessa els Pirineus per lluitar a favor de l'Ordre; i una de secundària, situada a l'actualitat i protagonitzada per un traductor que fracassa a l'hora de traduir les memòries del príncep de Lichnowsky. Aquest personatge és històric, i efectivament va lluitar a la guerra carlina, però –subratlla l'autor– no s'ha d'identificar amb el protagonista.

El prussià en qüestió arriba a Solsona a principis del XIX i coneix un metge, amb qui fa amistat. L'uneix la passió per la música, i concretament Beethoven, que havia mort deu anys enrere. "Aquest ha estat un dels reptes de la novel·la: descriure la música." Un altre ha estat pintar escenes

Raül Garrigasait (Solsona, 1979), és autor d'"Els estranys" i abans havia publicat l'assaig 'El gos cosmopolita i dos espècimens més' ■ EUROPA PRESS

"Les guerres carlines representen els dolors de part de la modernitat", assevera l'autor

creant una prosa cinematogràfica, seguint l'estela de Marian Vayreda i els *Records de la darrera carlinada* (1898). "He tingut present com s'expliquen les històries oralment, ja siguin tafaneries, històries macabres, etc., però no hi he arribat des del costumisme, sinó des de la literatura de Faulkner o el Gènesi." Un altre autor

que plana rere la novel·la és Joan Perucho i *Les històries naturals*, si bé Garrigasait –doctorat amb una tesi sobre Humboldt i Carles Riba davant d'Agamèmon d'Èsquil– assumeix la influència dels romàntics alemanys, E.T.A. Hoffmann o Heinrich von Kleist.

No es tracta de cap novel·la històrica perquè "no pretén ser didàctica respecte a la història, ni tampoc té la vocació d'anti-quari de recrear minuciosament una època". Segons l'autor, la novel·la no podria existir sense *El castell* de Kafka i *Els nostres avantpassats*, de Calvino". I afegeix que les guerres carlines li han interessat "perquè representen els dolors del part de la modernitat, el dolor necessari per modernitzar la societat".

Per extensió també representen "el combat entre la retòrica dels grans discursos il·lustrats, i els instints que hi ha a sota", combat atemporal que també es dona avui: "En una època en què Trump guanya les eleccions veiem que el discurs de modernitat que representava Clinton fracassa, i emergeix una altra realitat".

Pel que fa al títol, *Els estranys*, el jove traductor explica que capta l'atmosfera de la novel·la: "D'una banda perquè la història principal és d'estrangeria, un estranger que arriba a una ciutat ruïnosa i els estranys, per a ell, són els ciutadans; també el personatge del metge es diu Miquel Foraster, perquè és diferent de la resta, i, al capdavall l'estranyesa agermana tots els personatges." ■

tors que també són escriptors. Vam rodar amb Javier Bardem i Carmelo Gómez en una Varsòvia glaçada, en condicions duríssimes." Com tampoc va ser fàcil el rodatge d'un altre film que s'hi podrà veure, *The saddest music in the world*, del canadenc Guy Maddin, "un geni amb un univers creatiu molt especial". "Va ser una experiència extrema, feia una temperatura de vint graus sota zero. La pel·lícula començava amb una escena en la qual ens servien cervesa, i en acabar el pla estava congelada."

Recentment hem po-

"Bigas Luna, amb qui vaig fer 'Huevos de oro', em va fer descobrir aquest país, li dec molt"

gut veure De Medeiros a la producció catalana *100 metros*, de Marcel Barrena: "M'ha agradat tornar a treballar amb un director català anys després d'haver-ho fet a *Huevos de oro* amb Bigas Luna, que em va fer descobrir aquest país i a qui dec molt. També m'ha agradat retrobar-me amb Karra Elejalde, amb qui vaig fer *Airbag*." Tant *Huevos de oro* com *Airbag* estaran incloses al cicle. I també el primer llargmetratge dirigit per ella, *Capitanes de abril*, una reconstrucció de la Revolució dels Clavells que, en parlar ahir amb la premsa, la va fer reflexionar sobre el masclisme: "Aquella era una pel·lícula de guerra, molt masculina. Curiosament, mentre la preparava no vaig tenir cap problema amb els militars amb qui em vaig entrevistar; en canvi, quan la vaig estrenar, vaig trobar reaccions masclistes en el món del cinema, en la premsa, en la política." ■